# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 99. *Vinerĭ, Sâmbătă 4 (16) Maiu* 1885.


## Brașovŭ, 2 (14) Maiu 1885.

In orașulŭ Deșiu din Transilvania, capitala comitatului Solnocŭ-Dobêca, și-a serbatŭ în 12 l. c., scurtŭ timpŭ după iubileului d-lui Tisza, și creatura acestuia, voinicosulŭ fișpanŭ Banffy Dezső, iubileulŭ de ḍece anĭ, de când ocupă cea mai înaltă funcțiune administrativă în acestŭ județŭ, locuitŭ mai cu samă de Românĭ.

Cine este acestŭ Banffy?

La acéstă întrebare ne da unŭ rĕspunsŭ destulŭ de lămuritŭ corespondențele de mai josŭ din Deșiu și din Bistrița. Ele ne arată, că Banffy Dezsö este unŭ fișpanŭ după chipulŭ și asemĕnarea d-lui Tisza. Cu dreptŭ cuvêntŭ îi ḍicŭ șoviniștii, că este unŭ fișpanŭ „de modelŭ“ alŭ epocei lorŭ.

Dar sĕ vedemŭ pentru ce fapte îlŭ prémărescŭ însĕșĭ foile guvernului.

Cu ocasia iubileului sĕu, d. Tisza a sciutŭ sĕ 'i câștige crucea de cavalerŭ alŭ ordinului leopoldinŭ „pentru serviciile sale fidele și zelóse.“

Amintindŭ de acéstă distincțiune „Kolozs. Közl.“ împărtășesce unele trăsurĭ caracteristice de-ale lui Banffy.

Scimŭ că Banffy este acum fișpanŭ și peste comitatulŭ Bistrița-Năsĕudŭ. In calitatea acésta, ne spune numita fóiă, călĕtorindŭ prin comunele acestui comitatŭ, a aflatŭ că stâlpii dela bariere, pe care sunt atêrnate tablele ce arată comitatulŭ, cerculŭ și numele satului, nu suntŭ vopsițĭ cum se cade în cele trei colorĭ unguresci. Din causa acésta a amenințatŭ într'unŭ satŭ, séra după sosire, pe judele satului și diminéța când s'a sculatŭ stâlpulŭ era vopsitŭ în colorile cele mai frumóse.

Celŭ ce voesce sĕ vorbéscă cu Banffy Dezső, adaoge fóia din Clușiu, trebue sĕ vorbéscă cu elŭ uuguresce. Unŭ jude de cercŭ dela satŭ s'a dusŭ odată la dênsulŭ și i-a vorbitŭ romănesce. Nicĭ că a vrutŭ sĕ-lŭ asculte, ci i-a datŭ îndată drumulŭ. Când notarulŭ a sositŭ acasă, a aflatŭ ordinulŭ prin care este suspendatŭ din postŭ. Tóte rugările lui au fostŭ zadarnice. După unŭ anŭ de ḍile, același notarŭ sĕ fi întêlnitŭ pe fișpanulŭ pe drumŭ și sĕ-lŭ fi agrăitŭ cu o salutare maghiară. Banffy a surîsŭ și a vorbitŭ câteva cuvinte unguresce cu elŭ. Când s'a întorsŭ notarulŭ acasă, ne asigură fóia maghiară, că a și aflatŭ pe masă porunca, prin care se retrage suspendarea lui.

Nu'i minunatŭ omŭ acestŭ Banffy Dezső? In onórea iubileului sĕu, elŭ a isbutitŭ, ca adunarea comitatensă din Solnocŭ-Dobêca sĕ priméscă unŭ proiectŭ pentru maghiarisarea numelorŭ românescĭ, și adoratorii lui ungurĭ au înțelesŭ așa de bine la ce țintesce fișpanulŭ, încâtŭ pe unŭ membru alŭ adunării nu'lŭ mai lăsară nicĭ măcarŭ a vorbi românesce în adunare.

Inainte cu câteva ḍile br. Banffy le demonstrase Românilorŭ și Sașilorŭ din comitatulŭ Bistrița-Năsĕudŭ, că elŭ și cu patronulŭ sĕu din Pesta suntŭ hotărîțĭ a nu mai suferi, ca representanții comitatului sĕ se servéscă în comitatŭ de altă limba, decâtŭ numai de cea maghiară.

Intr'adevĕrŭ, nimicŭ nu póte ilustră mai bine politica d-lui Tisza față cu naționalitățile nemaghiare, ca zelulŭ acesta ce-lŭ desvóltă creatura sa în prigonirea limbei române și germane. Părțile ofensate se provócă la art. de lege 44 din 1868. Dar ce-lŭ dóre pe d. Tisza și pe ucenicului sĕu Banffy de lege! Tisza și Banffy ḍicŭ: „legea suntemŭ noi,“ și o interpretéză cum le vine lorŭ la socotélă.

Ceea ce era mai înainte legalŭ și se practica după legile esistente, astăḍĭ se declară de ilegalŭ. Volnicia organelorŭ administrative a ajunsŭ la culme și aḍĭ poporulŭ póte cânta cu mai mare dreptŭ ca ori și când: „Nu'i, nu'i dreptate, nu'i!“

Amŭ ḍisŭ în totdéuna, că preferimŭ mai bine absolutismulŭ, decâtŭ unŭ constituționalismŭ desuchiatŭ ca celŭ de aḍĭ, ce deschide cariera cea mai strălucită unorŭ ómenĭ ca br. Banffy, carĭ se distingŭ numai prin totala ignorare a intereselorŭ de viață și prin prigonirea limbei și naționalității celorŭ ce au nenorocirea de a fi administrațĭ de ei.

Sĕrmană țéră, pe ce mânĭ ai ajunsŭ!

---

## Din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca.

Deșiu, 15 Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ!

Mĕ dóre inima, când Vĕ scriu aceste. In congregațiunea de astăḍĭ, între alte obiecte, veni la ordinea ḍilei proiectulŭ ca maghiarisarea numelorŭ românescĭ sĕ se ridice la valóre de conclusŭ alŭ congregațiunei (adunărei) și cu ocasiunea desbaterei asupra acestei cestiunĭ se iviră scene așa de turbulente, încâtŭ nu se potŭ descrie. Era sĕ se trécă simplamente la ordinea ḍilei preste acestŭ obiectŭ, când se sculà d-lŭ Medanŭ fostŭ deputatŭ în dieta țĕrii și cu argumente tari voì sĕ arăte rĕulŭ ce-lŭ produce acéstă schimbare neconsciențiósă de nume cu deosebire la cărțile funduare, acésta însĕ abia o putŭ face de strigătele mamelucilorŭ »elál, elál« (renunță la cuvêntŭ).

Cu aceea-șĭ putere de argumentare vorbì în contra acestui proiectŭ veteranulŭ luptătorŭ G. Manu advocatŭ în locŭ. Ambii aceștia însĕ vorbiră în limba maghiară.

După ce vorbiră câți-va șoviniștĭ pentru proiectulŭ acesta, cerŭ cuvêntulŭ bravulŭ advocatŭ Gregoriu Stețiu din Gherla, însĕ la auḍulŭ accentelorŭ limbei nóstre dulcĭ, se ridicà unŭ vuetŭ asurḍitorŭ, carele nu voia sĕ înceteze: »megálj!«

Indeșertŭ însușĭ prefectulŭ Banffy se vede silitŭ a se provocá la articlulŭ de lege, care îndreptățesce pe Românĭ d'a se folosi de limba lorŭ în adunarea comitatensă și voiesce sĕ facă a fi ascultatŭ d-lŭ advocatŭ Stețiu, înzadarŭ se provocà d-lŭ Stețiu la cavalerismulŭ (?) națiunei maghiare, care cavalerismŭ ar trebuì sĕ respecteze legea, totușĭ numai după o luptă de unŭ întregŭ pătrarŭ de oră, d-lŭ Stețiu putŭ vorbi între desaprobările mamelucescĭ în contra maghiarisărei păgubitóre. Ca și antevorbitorii sĕi dd. Medanŭ și Manu, d-lŭ Stețiu arĕtà până la evidență rĕulŭ acestei lucrărĭ șoviniste. Insĕ îndeșertŭ se provócă astăḍĭ omulŭ la minte sănĕtósă între puternicii ḍilei, aceea nu se mai află, nu rațiunea domnesce astăḍĭ, ci sângele și carnea.

Nu potŭ sĕ nu amintescŭ, că domnulŭ Stețiu voindŭ sĕ arăte nemulțumirea, ce produce între Românĭ acéstă maghiarisare, a ḍisŭ, că acésta revoltă inimile Românilorŭ. Cuvêntulŭ »revoltă« însĕ esprimatŭ în înțelesulŭ nevinovatŭ era câtŭ p'aci sĕ fie interpretatŭ în sensŭ de revoluțiă și comitele supremŭ amenințândŭ pe vorbitorŭ, că ar folosi terminĭ agitatorĭ, îi respinse »espresiunile de acéstă calitate« și îi dise, că folosindŭ aceste espresiunĭ, elŭ, prefectulŭ, s'ar puté îndoi de patriotismulŭ d-lui vorbitorŭ.

Proiectulŭ de maghiarisare fŭ primitŭ de mamelucĭ cu strigăte de »éljen« sgomotóse. Abia ișĭ póte cine-va face și numai închipuire, câtŭ de departe stămŭ noi de liberalismŭ și constituționalismŭ, și de egala îndreptățire în acestŭ statŭ.

Lupta Românului astăḍĭ este luptă de Titanŭ. Mare durere însĕ, când dela acésta luptă se retragŭ bărbațĭ, cum este d-lŭ adv. Munteanu....

Trebue sĕ adaugŭ, că astăḍĭ aicĭ este mare sĕrbătóre pe partea maghiară: serbarea jubileului de 10 anĭ a domnirei în acestŭ comitatŭ a lui Banffy, ca fișpanŭ (prefectŭ).

De eri încă se făcură pregătirile. Stindarde naționale maghiare pe casele din piață și dese stindarde în tóte stradele.

Porțĭ triumfale la întrările în promenade cu inscripțiunĭ diverse dintre carĭ citezŭ una: »Jöjj! éltett a nép, életed életet ád.« (Vino! poporulŭ te aclamă, viața ta dă viață!)

Poporulŭ plânge amarŭ în sărăcia la care a ajunsŭ sub stăpânirea lui Banffy. Acésta însĕ nu-i împedecă pe șoviniștĭ ca sĕ jubileze.

Ore unde vomŭ ajunge mergêndŭ totŭ așa?!

Pe séră la 10 óre va fi unŭ banchetŭ datŭ în onórea jubiliarului. Ore avea-vomŭ durerea de inimă a vede la acelŭ banchetŭ pe vr'unŭ Românŭ?

*Constantulŭ.*

---

## Impunerea cu sila a limbei maghiare.

Bistrița, 1 Maiu 1885.

La 4 Maiu s'a ținutŭ congregațiunea comitatului Bistrița-Năsĕudŭ, care constă aprópe esclusivŭ din membri germanĭ și românĭ. Cu acéstă ocasiune, s'a pututŭ esperia din nou, cum se respectéză de Maghiarĭ limba Nemaghiarilorŭ. Fișpanulŭ br. Banffy, armatŭ cu ordinațiunea ministrului de interne dela 18 Martie a. c., care nu mai permite sĕ se aducă în congregațiunea comitatensă moțiunĭ în limba nemaghiară, n'a vrutŭ s'auḍă vorbindu-se nicĭ nemțesce, nicĭ românesce.

Adjutantulŭ fișpanului Banffy, notarulŭ supremŭ Panczel cetì aceea ordinațiune ministerială, dar numai în limba maghiară, cu tóte că cei mai mulțĭ membri nu sciu limba maghiară. Acea ordinațiune, care e o rĕsbunare a ministrului pentru hotărîrea comitatului luată în contra reuniunei de maghiarisare din Ciușiu, dispune ca tóte propunerile ce au sĕ se desbată în congregațiune, respective protocolulŭ ce se ia asupra desbaterilorŭ comisiunei permanente, sĕ fie compusŭ numai în limba statului, adecă în cea maghiară. Pe lângă acésta, proiectulŭ statutului de pensiune sĕ nu se facă decâtŭ numai în limba maghiară.

Adv. Filkeni respicà cuprinsulŭ ordinațiunei ministeriale și comunicà, că comisiunea permanentă a hotărîtŭ sĕ propună a se face o representațiune în contra ordinațiunei ministrului, întemeindu-șĭ acéstă propunere pe art. de lege 44 din 1868.

Adv. Löw arătà că i se pare forte straniu, că din partea ministrului în aceeașĭ afacere, în acelașĭ timpŭ, se iau disposițiunĭ cu totulŭ diferite, deórece într'o ordinațiune către municipiulŭ Sibiiului a ordonatŭ, că comisiunea permanentă are sĕ facă propunerĭ în limba maghiară, fără însĕ de a fi eschise celelalte două limbĭ.

Fișpanulŭ Banffy declară la acésta, că elŭ până acum n'a avutŭ nicĭ o ocasiune de a vorbí despre acésta cu ministrulŭ, cum se întêmplă că aceste disposițiunĭ stau în contraḍicere unele cu altele, și prin urmare acum nu póte da nicĭ o lămurire.

Representațiunea ce o adreséză comisiunea permanentă ministrului în contra ordinațiunei sale cuprinde în resumatŭ următórele:

Art. de lege 44 din 1868, care tractéză despre egala îndreptățire a naționalitățilorŭ, permite în § 2, ca protocólele jurisdicțiunilorŭ, afară de limba statului, sĕ se pórte și în limbile protocolare ce sunt în valóre în comitatulŭ respectivŭ, și totdeodată membrii sĕ se foloséscă în adunările jurisdicționare de limba lorŭ maternă. Prin ordinațiunea ministerială maioritatea membrilorŭ congregațiunei comitatului Bistrița-Năsĕudŭ, carĭ nu cunoscŭ limba statului, se aducŭ în neputință de a desbate asupra lucrărilorŭ ce li se presintă. Afară de acésta ordi-

naţiunea nu e întemeiată pe lege. Comisiunea permanentă cere prin representaţiune, ca ministrulŭ sĕ 'şĭ revóce ordinaţiunea.

Urmă apoi o scurtă desbatere asupra afacerii »reuniunii de cultură«, în care preotulŭ Kramer arătă, că congregaţiunea comitatensă cu hotărârea sa din adunarea trecută 'şĭ-a împlinitŭ o datoriă patriotică, şi anume de a se evita orĭ-ce neînţelegere între naţionalităţĭ.

Fişpanulŭ nu s'a mulţămitŭ cu o decisiune a adunării comitatense, privitóre la comuna Nepos. Adunarea adecă întări hotărîrea amintitei comune, d'a întrebuinţa o sumă de 8000 fl. din averea comunală în favórea unei scóle confesionale. Fişpanulŭ a făcutŭ recursŭ.

Vĕ este fórte bine cunoscutŭ, câte neajunsurĭ face fişpanulŭ Banffy Nemaghiarilorŭ din comitatele Solnocŭ-Dobêca şi Bistriţa-Năsĕudŭ, cărora le sapă mereu terenulŭ de sub picióre, îi ameninţă şi 'i teroriséză, restrîngêndu-le ḑi cu ḑi drepturile. In astfelŭ de împrejurărĭ vĕ puteţĭ închipui ce impresiune a produsŭ p'aci faptulŭ, că M. Sa monarchulŭ l'a decoratŭ cu crucea de cavalerŭ alŭ »Ordinului Leopold«. D.

## SCIRILE ḐILEI.

Veteranulŭ nostru publicistŭ d. G. Bariţŭ face cunoscutŭ publicului românŭ, că ḑiarulŭ sĕu »Observatorulŭ« va înceta la 1 Iuliu de a mai apăré. Acéstă încunosciinţare ne surprinde în modŭ fórte neplăcutŭ, în împrejurărările de faţă. D. Bariţŭ îşĭ ia „rĕmasŭ bunŭ" dela cetitorii »Observatorului« prin următórele şire:

**Rĕmasŭ bunŭ.** — »Cu acéstă formulă de vorbire salută Romănulŭ ardeleanŭ pe consângenii, amicii şi cunoscuţii sĕi atuncĭ, când se desparte de ei pe timpŭ mai îndelungatŭ séu pe tótă viaţa sa. Totŭ cu aceste cuvinte se va despărţĭ şi ḑiarulŭ „Observatorulŭ" de lectorii sĕi în ḑiua ss-lorŭ apostolĭ Petru şi Pavelŭ din anulŭ acesta. In apelulŭ meu adresatŭ lectorilorŭ mai ântêiu în Nr. 100 din 27/15 Denemvrie 1884 ḑisesemŭ, că »m'am decisŭ sĕ mai portŭ péna de publicistŭ încă unŭ anŭ de ḑile, pentruca cu voia lui D-ḑeŭ sĕ împlinescŭ cincĭḑecĭ de anĭ ai activităţii mele«; totŭ atuncĭ însĕ am adausŭ, că »mai avemŭ înaintea ochilorŭ încă şi alte lipse arḑĕtóre ale publicului nostru din aceste ţĕrĭ, despre care nicĭodată nu se póte scrie şi vorbi de ajunsŭ«. Şi iarăşĭ: »Suntŭ cestiunĭ şi ramurĭ de sciinţă, fără a căroră discuţiune şi propagare, politica ḑilei este şi rĕmâne stérpă, neînţelésă şi nefolositóre". Una din acestea misiunĭ mi s'a încredinţatŭ mie de cătră secţiunea istorică, misiune pe câtŭ de frumósă şi onorifică, tocmai pe atâta de grea şi răpitóre de timpŭ. Alăturea cu una ca acésta, retragerea totală din luptele politice militante este o consecinţă naturală imperiósă, cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, că precum observaserămŭ totŭ în susŭ citatulŭ apelŭ din Decembre, nicĭdecum nu avemŭ plăcere, »de a mai face şi sacrificiu materialŭ pre lângă cruda labóre ce ni se cere". Aşa dară »Observatorulŭ" va mai apăré încă numai două lunĭ de ḑile, Maiu şi Iuniu, apoi va înceta. De aceea noi deşchidemŭ abonamentŭ încă numai pe aceste două lunĭ cu 1 fi. 40 cr.

—0—

Rĕposatulŭ comerciantŭ din Braşovŭ, d. Dumitru Lupanŭ a lăsatŭ fondului Reuniunei pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace din Braşovŭ şi Sĕcele suma de 50 fl. v.a., care s'a predatŭ Reuniunei. Se aduce la cunoscinţa publică prin d-na preşedintă Sus. A. Mureşianŭ, că acéstă sumă s'a adausŭ la capitalulŭ fondului Reuniunei sub titlulŭ: »legatulŭ lui Dimitrie D. Lupanŭ fâra destinaţiune specială« într'u eternă şi binecuvêntată memoriă a piosului donatorŭ.

—0—

Foile maghiare ne spunŭ, că statutele »reuniunei maghiare de cultură« din Clusiŭ s'au reîntorsŭ dela ministerulŭ de interne. D-lŭ Tisza le aprobă în principiu, cerêndŭ numai d'a se face unele modificărĭ secundare, cu scopŭ ca statutele sĕ fie mai scurte. Acelaşŭ d. Tisza a refusatŭ aprobarea statutelorŭ societăţii proiectate »Opinca română,« cu tóte că aceste statute erau multŭ mai nevinovate »în principiu« Aşa se petrecŭ lucrurile aḑĭ în statulŭ »liberalŭ-constituţionalŭ" sub părintesculŭ guvernŭ alŭ »patrioticului« Tisza Kalman.

—0—

Artista în pictură Parlaghi Vilma a cerutŭ dela comisiunea esposiţiunei însărcinată cu supravegherea obiectelorŭ ce se ţinŭ de arta picturei, ca sĕ-i concédă a espune deosebitŭ portretulŭ lui Kossuth pentru câteva sĕptĕmânĭ. Se aştéptă cu nerăbdare hotărârea comisiunei.

—0—

D. vice-comite din Făgăraşŭ Daniilŭ de Grămoiu face cunoscutŭ, că şedinţa generală ordinară de primăvéra a consiliului municipalŭ este conchemată pe ḑiua de 18 Maiu 1885 la 10 óre a. mer. în sala de şedinţe a casei comitatului, la care suntŭ învitaţĭ a participă toţĭ membrii aceluia. Obiectele de pertractare ale şedinţei generale vorŭ fi: 1) Raportulŭ anualŭ alŭ vice-comitelui. 2) Raportulŭ anualŭ alŭ preşedintelui sedriei orfanale. 3) Presentarea articulilorŭ de legĭ sancţionate. 4) Rescripte ministeriale. 5) Notele autorităţilorŭ streine. 6) Raţiunile anului trecutŭ 1884 despre fondurile comitatense şi alte cause gremialĭ, dintre carĭ suntŭ mai ponderóse: a) staverirea strădărei unei obligaţiunĭ despre luarea unui împrumutŭ necesarŭ de 52,250 fl. concesŭ de înaltulŭ ministerŭ regiu de interne spre acoperirea speselorŭ de edificarea casei comitatului, şi b) ocuparea prin alegere a postului de perceptorŭ comitatensŭ devenitŭ vacantŭ prin mórtea fericitului Nicolau Cipu 7) Suplicele şi raţiunile comunelorŭ. 8) Suplicele privaţilorŭ şi eventualele propunerĭ. Programa specificată se espune în sala de şedinţe a casei comitatului, unde se póte vedea sub decursulŭ órelorŭ oficióse.

—0—

Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, comerţŭ şi industriă a permisŭ, ca în comuna Poiana sĕrată din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, têrgulŭ anualŭ sĕ se ţină de astădată la 17 şi 18 Maiu, ér nu la 19 şi 20 Maiu.

—0—

Advocatului slovacŭ Paul Valasek din Neutra, fiindcă a luatŭ parte la serbarea lui Metodiu şi Chirilŭ în Petersburg, la întórcerea sa acasă i s'au spartŭ tóte ferestrile.

—0—

Tabla regéscă din Pesta a eliberatŭ pe Iuliu Verhovay, redactorulŭ ḑiarului »Függetlenség," şi pe fratesĕu Ludovicŭ de acusarea, că au defraudatŭ banĭ. Pe Verhovay Iuliu l'a eliberatŭ şi de delictulŭ de presă ce i se imputá. Pe Wilkens însĕ l'a condamnatŭ. Unde dai şi unde crapă.

—0—

Prin Sibiiu se vorbesce, că sentinţa de mórte pronunţată în contra lui Kleeberg şi Marlin a sositŭ şi că gădele a fostŭ chematŭ prin telegrafŭ în Sibiiu, ca sĕ-i esecute.

—0—

Cestiunea autocefaliei bisericei române faţă cu patriarchia din Constantinopole, cestiune care a datŭ locŭ la multe neînţelegerĭ şi marĭ discuţiunĭ, a fostŭ în sfîrşitŭ resolvată, în sensulŭ vederilorŭ guvernului românŭ. Biserica română e recunoscută ca absolutŭ independentă şi autocefală.

—0—

D. I. Zalomitŭ, rectorulŭ universităţii din Bucurescĭ şi profesorŭ de filosofiă, a încetatŭ din viaţă în etate de 65 anĭ, lăsândŭ eterne regrete celorŭ ce l'au cunoscutŭ şi o dulce amintire elevilorŭ sĕi.

—0—

Ḑiua de 3 (15) Maiu s'a serbatŭ în Brăila după următorulŭ programŭ: Stindarde naţionale ridicate la localulŭ societăţii »Carpaţii,« la membrii şi amicii societăţii; întrunire la $7^1/_2$ a. m. în localulŭ societăţii pentru deschiderea solemnităţii, şi de acolo însoţiţĭ de musică o mică escursiune la grădina publică, esecutându-se mai multe cântece naţionale; la 10 óre a. m. în biserica sf. Apostolĭ Te-Deum, cântândŭ şi corulŭ; discursŭ ocasionalŭ despre însemnătatea acestei ḑile şi cetirea unorŭ părţĭ alese din discursulŭ programŭ alŭ fericitului Bărnuţŭ. Séra banchetŭ.

—0—

Ploile au fostŭ în ḑilele acestea generale în România. Recoltele suntŭ frumóse aprópe pretutindenea.

—0—

Regina Svediei şi Norvegiei împreună cu fii sĕi se află la Sinaia, unde vorŭ rĕmâne până la 8 Maiu v., când apoi vorŭ plecá la Stocolmŭ.

—0—

Căpitanulŭ Neumann din intendantura militară română a fostŭ înaintatŭ la gradulŭ de maiorŭ, ḑice „Kr. Ztg.« Acesta este celŭ dintêiu jidovŭ în armata română, care a obţinutŭ acestŭ gradŭ.

—0—

»Telegrafulŭ« din Bucurescĭ spune, că 30 familii bulgare, care au plecatŭ de prin satele judeţului Ilfovŭ în Rusia, s'au întorsŭ cu toţii înderĕtŭ. Bieţii ómenĭ au fostŭ înşelaţĭ de cătră nişte rĕi-voitorĭ, carĭ le făgăduiră munţĭ de aurŭ dincolo de Prutŭ. La Ungheni ei au fostŭ alungaţĭ cu nahaicĭ înderĕtŭ. Aceste familii vêndêndu-şĭ gospodăria lorŭ aci suntŭ acum reduse la cea mai umilitóre miseriă.

—0—

Intre Turcia şi Bulgaria s'au ivitŭ neînţelegerĭ, ḑice »Românulŭ,« în privinţa decoraţiunii „Ordinulŭ Alexandru," deórece Bulgaria, fiindŭ sub suveranitatea Porţii, n'ar avea dreptulŭ sĕ facă decoraţiunĭ. De altă parte se spune, că împĕratulŭ Austriei şi chiar alŭ Rusiei arŭ fi primitŭ acéstă decoraţiune, astfelŭ că, implicitŭ, au recunoscutŭ Bulgariei dreptulŭ de a o decretá.

—0—

Se telegrafézá din Sofia, că guvernanta şi femeea din casă a agentului britanicŭ de acolo au fostŭ atacate şi jefuite în préjma oraşului de nisce soldaţĭ bulgarĭ, carĭ le-au făcutŭ sĕ sufere şi cele din urmă ultragii. Colonia europénă e fórte emoţionată din causa acestui incidentŭ.

## O scenă comică după teatru.

Artistulŭ dramaticŭ ungurŭ Kovacs Gyula dela teatrulŭ naţionalŭ maghiarŭ din Clusiŭ a datŭ în Braşovŭ mai multe representaţii ca óspe alŭ trupei ungurescĭ, care jócă aci. Cu acéstă ocasiune a făcutŭ o escursiune şi la Săcele, unde a statŭ câteva ḑile şi a datŭ şi representaţiunĭ. Unŭ corespondentŭ din Săcele alŭ fóiei „Kolozs. Közl.« istoricesce, că şi Românii ar fi luatŭ parte la aceste representaţii bătêndu-se după locurĭ. Românii aceştia (cine-o fi fostŭ D-ḑeu îi scie) ḑice corespondentulŭ, că n'au fostŭ la banchetŭ (se vede că n'au fostŭ învitaţĭ), dar dorulŭ lorŭ, de a vedé pe marele artistŭ ungurŭ, sĕ fi fostŭ aşa de mare, încâtŭ sĕ fi statŭ la pórta Otelului »Panonia« până la 2 óre din nópte, când artistulŭ, după ce a bĕutŭ şi a mâncatŭ bine cu fraţii sĕi Ciangăi, s'a depărtatŭ cătră casă. Atuncĭ sĕ-lŭ fi întêmpinatŭ dinaintea porţii preotulŭ George Urdea din Cernatŭ adresându-i următorulŭ discursŭ:

»Stimate Domnule! Mĕ rogŭ de ertare că, după ce — durere — nu cunoscŭ limba maghiară, mĕ adresezŭ cătră d-ta romănesce şi mĕ rogŭ, ca sĕ 'mĭ facĭ onóre cu cinstita d-tale persónă pentru câteva momente. No doi, eu şi d. preotŭ Ionŭ Odorŭ, te aşteptămŭ aici deja de două óre, ca celŭ puţinŭ pentru câteva clipite sĕ avemŭ norocirea de a te vedé faţă 'n faţă, pe d-ta. pe marele artistŭ, pe omulŭ cu inima mare; ca sĕ putemŭ vedé acei ochĭ, din carĭ s'au revĕrsatŭ asupră-ne entusiasmulŭ în aşa mĕsură, încâtŭ a aprinsŭ în inimile nóstre nisce sentimente până acuma cu totulŭ necunoscute nouĕ.«

La aceste cuvinte, artistulŭ sĕ fi intratŭ apoi cu preoţii în birtŭ, unde sĕ fi petrecutŭ cu ei încă câteva momente. Acéstă ocasiune sĕ o fi întrebuinţatŭ preotulŭ Urdea şi pentru ridicarea unui toastŭ în onórea „marelui artistŭ," în care mulţămĭ mai ântêiu, că actorulŭ ungurescŭ a venitŭ ca sĕ fericéscă şi Sĕcelele cu arta lui, care a strălucitŭ în oraşele ungurescĭ. Mai departe sĕ fi ḑisŭ numitulŭ preotŭ:

»...Érăşĭ din sufletŭ regretŭ, că nu cunoscŭ limba maghiară, în care tu vorbescĭ cătră inimă şi sufletŭ, dér cu tóte astea am înţelesŭ totŭ (sic!) şi am simţitŭ — ceea ce nu voiu uita nicĭ odată în viaţa mea — adevĕrulŭ ce l'a propoveduitŭ arta ta. 'Ţĭ mulţămescŭ, că a venitŭ la noi ca unŭ rege, care nu face deosebire între popórele sale (bravo corespondentŭ!) Noi amŭ păţit'o cu artiştii din Bucurescĭ, cu sângele nostru, carĭ fiind la Braşovŭ n'au venitŭ la noi în satŭ în mijloculŭ poporului. Dér tu ai venitŭ! Ne-ai ridicatŭ până la tine şi ai aprinsŭ însufletulŭ nostru făclia. Dorescŭ din sufletŭ, ca pentru simţĕmintele, ce le-ai deşteptatŭ în noi, Dḑeu sĕ te ţină până la cele mai adêncĭ bĕtrâneţe.«

După acésta sĕ fi vorbitŭ şi preotulŭ Odorŭ accentuândŭ câtŭ de multŭ a contribuitŭ comedianulŭ ungurŭ de a lăţi iubirea cătră naţia maghiară între Românii din Sĕcele, şi sĕ fi sfêrşitŭ discursulŭ sĕu cu aceste cuvinte: »Tu ai venitŭ, noi te-amŭ vĕḑutŭ, tu ai învinsŭ! Sĕ trăescĭ la mulţĭ anĭ!«

Nu e acesta unŭ lucru, care'ţĭ înalţă inima! esclamă şugubĕţulŭ corespondentŭ alŭ fóiei maghiare din Clusiŭ. Mare minune s'a întêmplatŭ, dacă comedianulŭ ungurŭ a sciutŭ sĕ răpéscă cu asaltŭ chiar şi inimile preoţilorŭ din Sĕcele, carĭ nu-lŭ potŭ pricepe. Inventiosŭ şi glumeţŭ mai este şovinistulŭ Ciangău, care raportéză asemenĭ lucrurĭ din Sĕcele.

Rĕmâne, ca sĕ aflamŭ dela susŭ numiţii preoţĭ, dacă le convine ca sĕ se scrie despre dênşii asemenĭ »caraghioslîcurĭ« prin foile ungurescĭ.

Budapesta, 1 (13) Maiu 1885.
(Coresp. part. a »Gaz. Trans.)

*Universitatea regéscă scienţifică* de aicĭ, astăḑĭ, ceea ce se repetéză în totŭ anulŭ, printr'o şedinţă festiva ţinută în sala de gală, unde se facŭ şi promoţiunile, şi-a serbatŭ aniversarea de 105 anĭ a renovărei sale prin gloriósa împĕrătésă Maria Teresia. Dar serbarea de astăḑĭ a fostŭ ceva mai festivă decâtŭ de comunŭ, fiind-că astăḑĭ s'a serbatŭ şi jubileulŭ de 250 anĭ alŭ înfiinţărei acestei universităţĭ prin cardinalulŭ Petru Pazmaneu Acestei şedinţe i-a premersŭ unŭ serviciu divinŭ, care s'a ţinutŭ în capela universităţii. Şedinţa s'a începutŭ la $11^1/_4$ óre din ḑi fiindŭ de faţă ministrulŭ de culte şi instrucţiune Trefort, doi episcopĭ catolicĭ, întregŭ senatulŭ universitarŭ, mai mulţĭ profesorĭ între carĭ şi d. Romanŭ, câteva dame din clasa de mijlocŭ, câţiva onoraţiorĭ şi funcţionarĭ mai înalţĭ, şi apoi firesce, mulţimea preponderantă a celorŭ presenţĭ au format'o studenţii de universitate. Că astăḑĭ s'a petrecutŭ ceva mai estraordinarŭ în sala de gală, s'a putuţŭ observá de-o parte

din presența unoră persóne distinse, ér de altă parte, că icóna cea mare de pictură oleósă din sală a împĕrătesei Maria Teresia era încinsă cu o cunună de mirtă verde, mai departe și prin aceea, ce a dată ună caracteră deosebită serbărei de astădĭ, că pe păretele din fruntea salei, lângă care pe o tribună înaltă, unde au ocupată locă senatulă universitară, profesorii și óspețiĭ mai aleșĭ, între icóna împĕrătesei Maria Teresia și a împĕratului Ferdinandă ală II era atêrnată icóna lui Pazmaneu asemenea încinsă cu cunună de mirtă verde, înfățișindu-lă în momentulă când, în 2 Maiu 1635, înbrăcată în ornată cardinalițiu și în presența a doi preoțĭ a subscrisă literele fundaționale ale acestei universitățĭ.

Serbarea s'a începută conformă programei, și anume mai ântêiu rectorulă universității Dr. Desideriu B i t a a cetită ună discursă solemnă despre meritele scienţifice ale lui Petru P a z m a n e u. Discursulă, care este compusă destulă de frumosă și în care s'a atinsă și caracterulă specială n a ț i o n a l ă unguresců ală lui Pazmaneu a durată mai multă de câtă o óră, sala se încăldise cam tare și publiculă de abia îĭ aștepta capĕtulă.

A urmată apoi declamarea unei ode ocasionale prin stud. jur. a IV. Iuliu N a g y. Autorulă odei este ună stud. jur. de an. III. cu numele Gustavă V ö l g y i, care a câștigată și premiulă concursului publicată pentru acésta odă din partea rectorului. Declamarea a succesă binișoră, deși décă declamantulă se scia folosí de gesticulațiune, efectulă puté fi și mai mare. In strofa ultimă a odei făcându-se o provocare cătră junimea maghiară de inimă (lelke magyar ifjak,) ca décă străbuniĭ loră n'au cucerită acésta patriă cu forța, s'o c u c e r é s c ă ei (adecă junimea de astădĭ) cu p u t e r e a s p i r i t u l u i (a szellem erejével.) Acéstă enunciațiune intr'atâta i-a plăcută ministrului Trefort, încâtă când studentulă a terminată declamarea, a începută a aprobá dândă din capă, s'a sculată de pe scaună și i-a întinsă mâna; dar fiindă că studentulă n'a observată acésta, a dată mâna cu rectorulă, decanulă și episcopulă ce erau mai aprópe șĭ apoi a plecată.

După acésta a urmată cetirea criticei opuriloră concursualĭ și a numelui acelora, carĭ au câștigată premii și au meritată lauda. Acestă punctă ală programei l'a esecutată decanulă facultății teologice Dr. Raymund Rapaics. In urmă rectorulă a împărțită premiele și cu acésta serbarea s'a încheiată pre la órele $1^1/_4$ din ḑi.

Amintescă aicĭ, ca ună semnă îmbucurătoră pentru noi, că între cei premiațĭ figuréză și d-lă E n e a H o d o ș ă stud. filos. an. III, care pentru opĕratulă sĕu, cu care a concursă la tema pusă din f i l o l o g i a r o m â n ă, despre raportulă, relațiunea și influința limbei române asupra celei maghiare și vice-versa a c â ș t i g a t ă u n ă p r e m i u de 50 fl.*) *Ael—*

---

TELEGRAMĂ PART. A »GAZ. TRANS.'

*Brăila*, 3 (15) Maiu 1885.

Aniversarea de 3/15 Maiu s'a serbată aici cu mare reușită. Au fostă petrecerĭ și banchetă strălucită.

---

## DIVERSE.

**Fiiulă mamei Simonă.** — Tribunalulă din Nevers a judecată ḑilele trecute ună procesă ciudată în felulă sĕu. Iacă — după »le Temps' — în ce consistă elă: Intr'o ḑi frumósă din luna trecută, vagabondulă Roux bătea câmpii, nu departe de Nevers. Și fiind însetată ca în totd'auna, intră într'o cârciumă și îi vine d'o dată idea sĕ facă pe surdo-mută, ca sĕ rîḑă puțină. Prin gesturĭ, lasă sĕ se înțelégă că îi e sete; cârciumarulă îĭ aduce de bĕută și, după ce l'a servită, se duce sĕ se așeḑe lângă doi bĕutorĭ cum se cade. Unulă din bĕutorĭ ḑise cârciumarului: — Ai servită pe ună surdo-mută. Se ḑice că sunt ómenĭ șireţĭ și că sciu multe lucrurĭ. Adu ună condeiu și pe urmă sĕ-i punemă întrebărĭ prin scrisă.— Bucurosă, rĕspunse cârciumarulă, sĕ 'lă întrebămă dacă scie unde sunt copii mei. Unulă e la Paris și altulă în Spania. Dacă o rĕspunde, mare șiretă trebue sĕ fie. Intrebarea fă pusă și surdo-mutulă rĕspunse. Mare fă mirarea celor trei bĕutorĭ. — Trebue, ḑise unulă din consumatorĭ, sĕ punemă întrebărĭ mai grele. Am avută nouĕ copii; o sĕ 'lă întrebă, sĕ vedemă, póte sĕ 'mĭ rĕspundă? Surdo-mutulă scrise aceste cuvinte ca rĕspunsă: Ai avută nouĕ copii și jumĕtate. Imărmurirea celoră trei prietenĭ fă atâtă de mare, încâtă moșă Martină, care pusese întrebarea, bĕu ună pahară de vină, ca sĕ 'șĭ vie în fire. — Ah! prietenii mei, strigă elă cu convicțiune, surdo-mutulă e ună fermecătoră. Am avută nouĕ copii, afară de acésta, nevastă-mea a lĕpĕdată, ceea-ce face nouĕ și jumĕtate; dar nu se scia acésta, pentru că nu o spusesemă la nimenĭ. — Acestă omă de sigură trebue sĕ fie ună vrăjitoră. Ei bine, sciţĭ ce e de făcută? trebue sĕ aducemă pe bĕtrâna Simonă, ală cărei fiu a dispărut de douĕ-ḑecĭ de anĭ. Vrăjitorulă ne va spune ce a devenită acestă băiată. Unulă din ei se duse și veni cu mama Simonă, vĕduvă sĕracă — ală cărei fiu într'adevĕră, părăsise într'o ḑi loculă natală și nu se mai întorsese. — Puté-vei, întrebară ei prin scrisă pe surdo-mută, sĕ ne spui ce s'a făcată tênĕrulă Simonă? — Da, însă trebue sĕ 'mĭ daţĭ douĕḑecĭ de francĭ. I se dă banii cerațĭ și surdo-mutulă începe sĕ scrie. Pe când scria, moșă Martin, care avé ochii fixaţĭ pe elă, ḑise tare vecinului sĕu: — Eu credă ună lucru: că acestă vrăjitoră e tênĕrulă Simonă; îĭ sémĕnă multă. Vrăjitorulă trăgea cu urechia.... Continuă sĕ scrie și presentă mamei Simonă o hârtiă, unde se găsea aceste cuvinte: »Oh! mamă, nu 'ţĭ îmbrățișezĭ fiulă?« Și începă a plânge. Biata bĕtrână zăpăcită, crede într'adevĕră că 'șĭ recunósce copilulă. Ilă sĕrută și 'lă ia cu dênsa. Surdo-mutulă, din acelă momentă, își regăsesce vocea; povestesce călĕtoriile și întêmplările sale. E sĕrbătorită, i se dă banĭ. In fine, după câteva ḑile, plécă la Nevers cu pretinsa lui familiă pentru a'i presenta, ḑicea elă, pe logodnica sa, și face ca sĕ fie considerată astfelă o faţă de stradă, care împarte îndată cu dênsulă generositățile bieţiloră păcăliţĭ. Dar totulă are ună sfêrșită. Roux a fostă condamnată în cele din urmă pentru escrocheriă, la șese lunĭ de închisóre, în mijloculă risuriloră auḑitoriului și zăpăcelei ţĕraniloră naivĭ, victime a prea marei lor credulitățĭ.

***

**Otrăvirea din Galațĭ.** — Cu privire la casulă de otrăvire dela scóla secundară de fete, iată detaliele positive ce află „Vocea Covurluiului«: Fata Petrovicĭ Zoe din clasa I (nu clasa III, cum amă spusă în No. trecută). era leneșă, repeta anulă acesta clasa I și nicĭ acum nu era sĕ fie promovată. Mama sa îi ḑisese că, de nu va fi promovată, sĕ n'o mai vaḑă prin casă. Ea, sciindă că are sĕ rĕmâiă repetentă și anulă acesta, s'a hotărâtă sĕ se sinucidă. A sustrasă de la bunu-sĕu, droghistă, o cantitate de acidă arseniosă și a înghițită o parte. A mai dată și altoră copile, cum amă spusă, spuindu-le că e zahară de ghiață, dar numai douĕ au gustată care s'aă îmbolnăvită. După ce a luată ea toxicu, fata Petrovicĭ, închipuindu'șĭ, se vede, că directórea e causa că rĕmâne repetentă, séu numai spre a face rĕu, a profitată de ună momentă când lipsea bucătărésa și a pusă substanța otrăvitóre în supă, ceeace a causată intoxicarea d-nei și d-șóreloră Orghidană și bucătăresei. După ce a vĕḑută urmările faptei sale, hotărâtă a se sinucide, sau de frică, a căutată sĕ se înece. A plecată spre casarma infanteriei, unde malulă fiind înaltă nu s'a putută arunca; atuncĭ s'a întorsă spre vadulă sacagiiloră, și pe când se apropia de Dunăre, a fostă prinsă de poliţiă, ce-o căuta după ordinulă parchetului. Pe când i se făcea instrucțiunea, a începută a lucra otrava la ea; a fostă trimisă la spitală, unde, cu tóte ajutórele ce i s'au dată, a murită Sâmbătă nóptea, pe la 12 ore. Ast-felă s'a închisă acțiunea publică. Fata era în etate de 14 anĭ.

***

**Cum trebue sĕ fie bărbatulă și cum sĕ nu fie.** — Bărbatulă se fie ca florile voióse și dulcĭ, și nicĭ așa ca florile: se nu sĕ lase a fi culesă de tótă mâna. — Bărbatulă se fie ca termometru: progresândă cu timpulă caldă, dar nicĭ așa ca termometru: sĕ nu fie priitoră de răceală — Bărbatulă sĕ fie iubitoră ca fluturele, dar nicĭ așa ca fluturele: sĕ nu iubéscă tóte florile. — Bărbatulă sĕ fie ca Amorulă, dar sĕ nu-șĭ cheltuiască săgeţile ca Amorulă. — Bărbatulă sĕ fie ună altară, în care femea sĕ-șĭ ia putere și curajă; dar sĕ nu fie numai altară.

***

**Ună magnată bătută.** — Din Budapesta se scrie de la 26 Aprilie: Intr'o loje a Orfeului ședeau douĕ dame, cunoscute ca frumseţĭ în societatea capitalei, cu rudele loră. In aceeașĭ loje era și ună pictoră tînĕră, unulă dintre artiștii cei mai talentaţĭ ai Ungariei. In loja vecină ședeau doi magnaţĭ tinerĭ, dintre carĭ celă mai tînĕră totă sufla fumă din ţigară în loja de alăturĭ. Tînĕrulă pictoră, care ședea cu spatele spre aristocrații cei doi, întorcêndu-se odată, magnatulă îi suflă fumă în obrază. Artistulă, care e și ună gimnasticiă excelentă — rugă pe vecinulă sĕ se pórte mai cuviinciosă, la care i se rĕspunse prin insulte grosolane. Pictorulă îi replică după cum merita ḑicêndă: »Dacă nu ești ună lașă, poftimă afară, cacĭ aicĭ nu te pot pedepsi.' Artistulă iritată strigă tare și totă publiculă îșĭ concentră atenția asupra loră. Tînĕrulă magnată îșĭ scóse carta de vizită și o dete pictorului, care scuipă pe cartă. Atuncĭ magnatu întrebuinţă cuvinte de ofensă, dér urmă pe pictoră în Foyer, unde se petrecă o scena fără exemplu. Pictorulă apucă pe acelă tînĕră, îlă pălmui și îlă părui, până ce spectatorii interveniră și'lă opriră. Veniră doi amicĭ ai magnatului și spuseră pictorului, că magnatu insultată este din una din cele mai însemnate familii de conte din Transilvania, la care pictorulă rĕspunse, că s'a satisfăcută și e mulţumită, ér dacă contele vrea sĕ se dueleze, sĕ 'șĭ trimétă secundanțĭ. Acésta a și urmată. Pictorulă Temple a primită o rană la mână dréptă, ér contele Erdődy a pierdută ună degetă.

---

## MULȚĂMITĂ PUBLICĂ.

Comitetulă arangiatoră ală balului filantropică ţinută în Blașiu la 10 Februariu 1885 „î n t r u f o l o s u l ă f o n d u l u i p e n t r u a j u t o r a r e a s c o l a r i l o r ă m i s e r ĭ î n c a s ă d e m o r b ă,« după încheiarea încasăriloră vine cu totă respectulă a mulţămĭ publice mărinimoșiloră P. T. Domnĭ și Dómne, carĭ au binevoită a colectă și a concurge cu ofertele loră spre sporirea acelui fondă. Totă odată spre legitimarea și chitarea comitetului publicămă:

a) *Numele mărinimoșiloră Domnĭ și Dómne, carĭ ni-au trimesă oferte în séra balului și după aceea.*

1. Din Blașiu: Esc. Sa Metrop. Dr. I o a n ă V a n c e a 30 fl. Reverendiss. D. Timoteiu Cipariă, prepositulă 3 fl. Reverendiss. D. Ioană Fekete, can metrop. 2 fl., Reverendiss. D. Antoniu Vestemeanu can metrop. 1 fl., Reverendiss. D. Leontină Leonteanŭ, can. metrop. 1 fl., Clariss. D. Dr. Alexandru Grama rectoră în institutulă Vanceană și prof. 2 fl., M. On. D. Ioană F. Negruță prof. preparand. 1. fl., Spect. D. Vasiliu Olteanu adv. 2 fl., D. Gregoriu Vancea econ. metrop. 2. fl., D. Nicolau Pepelovicĭ propr. 2 fl., Vasiliu Macelariu 1 fl., Dómna Maria Popa 2 fl, Dómna Ana Crișană vppésă vĕduvă 1 fl.

2. Din afară: Spect. D. Nicolau Penciu, Zernescĭ 2 fl., D. locotenente Visoina Kalinovik 2 fl., D. Cristiană Zidu, Sibiiu 1 fl., M. On. D. Stefană Popă parochă Mihalță 2 fl., Spect. D. Demetriu Cormoșă propriet., S. Ana 2 fl. Suma 59 fl.

b) *Numele mărinimoșiloră domnĭ și dómne, carĭ au binevoită a contribuí mai multă decâtă tacsa ordinară în séra balului.*

1. Din Blașiu: Stim. D. Basiliu Turcu prim. opid. 3 fl., Busiliu Strejanu 3 fl., Varo Ferenz apotec. 3 fl., Csont Károly cancel. 3 fl., Salomonă Sinberger comer. 5 fl., Moritz Bretter propr. 3 fl., Samuel Grün 3 fl., Simonă Mendl propr. 3 fl. Maria Grama Lazară 2 fl.

2. Din afară: Spect. D. Dr. Ioanu Uilăcanu med. 2 fl., On. D. Ioană Horșa parochă, Biea 3 fl., Stim. D. Alexandru Neagoe propriet. Micăsasa 3 fl. Suma 36 fl.

c) *Tacse ordinare în séra balului 87 fl.*

d) *Numele binevoitoriloră domnĭ și dómne, carĭ au ncolectată și contribuită:*

1. D i n p r o p r i u l ă î n d e m n ă au binevoită a colectá:

D i n T e a c a ș i g i u r ă: Aurelia A. Zavoiană, colectantă Teaca 2 fl., Lucreția Billeganu n. Zavoianu Ida mare 1 fl., Simeonă Dorgo, Ocnița 50 cr., Pauline Binder, Teaca 1 fl., Hermina Câmpeanu n. Ladoșianu, Baița 50 cr., Emma Dumbravă n. Popă, Teaca 1 fl., Teresia Stupineanu n. Nagy, Ida mare 1 fl., Rachila Rusu, Ida mare 1 fl, X—Y 50 cr., Maria Rusu n. Cristea, Ida mare 1 fl., Sofia Wagner, Teaca 50 cr. Leu Babisă 1 fl. Suma 11 fl.

D i n A p a h i d a r o m. (Pagida): Isidoră Barbu parochă gr. cath. colectante 1 fl., Iuliana Silvași Barbu preotésă 44 cr., Militonă Ranca jude com. 60 cr., Teodoră Dană agric. 40 cr., Nuțu Bumbu faură 50 cr., Avesalonă Ranca agric. 20 cr., Nechita Salca ḑileră 20 cr., Aritonă Olteanu agric. 20 cr., Ioană Popa ḑileră 20 cr., Paraschiva Rață vĕduvă 20 cr., Susana Olteanu vĕduvă 20 cr., Maria Boghinu vĕduvă 20 cr., Aronă Dană agric. 20 cr. D i n f i l i a g r c a t. G â m b a ș u: Efremă Lazară jude com. 40 cr., Nicodină Lazară agric. 20 cr., Ioană Bircea agric. 20 cr., Sofronă Duca ḑileră 20 cr., Tanasie Duca agric. 10 cr., Ioană Duca agric. 10 cr., Petru Florea agric. 10 cr., Luca Florea agric. 10 cr. Suma 6 fl.

D i n V e l c h i e r ă: Ioană Albonă parochă colectante 1 fl., Iuliu Truța 60 cr., Aronă Boca 50 cr., Bozacu Gregoriu 1 fl., Chibeth Ioană 10 cr., Oroianu Augustină 20 cr., Nicora Girașă 20 cr., Pricea Nicolau 20 cr., Nicora Chirilă 50 cr., Roșca Partenie 20 cr., Boca Teodoră 20 cr. Suma 4 fl. 70 cr. (Va urmá.)

---

## BIBLIOGRAFIA.

**Beiu, Vodă, Domnă,** romană istorică de Teochară A l e x i, broșura duplă 27—28 cu o ilustrațiune a eșită de sub tipară. Tipografia Alexi în Brașovă. Prețulă 1 leu séu 40 cr.

**Tribuna scólei române,** organă pedagogică, literară scienţifică, apare de 2 orĭ pe lună în Ploescĭ. Sumarulă Nr. 5—6 este următorulă: Cronica. — Inceputulă lumii după anticĭ și modernĭ. — Istoria și literatura învĕţĕmêntului intuitivă (urmare). — Mica lingușitóre. — Despre elocuțiunea poețiloră latinĭ (urmare). — Sciința populară: Lumina (urmare). — Primăvéra (poesiă). — Observațiunĭ meteorologice. — Mișcărĭ în instrucțiune: I. Concursurĭ. II. Numirĭ. — Bibliografiă. — Esercițiĭ intelectuale. — Soluțiunile problemeloră din Nr. 1 și 2. — Poșta ḑiarului. — Anunciu. — Ilustrațiune: Mica lingușitóre.



**Editoră: Iacobă Mureșianu.**
Redactoră responsabilă: Dr. Aurel Mureșianu

*) Amă dori sĕ scimă modulă cum a tractată acéstă temă, de a fostă premiată. — Red.

### Cursulu pieţei Braşovŭ

din 15 Maiu st. n. 1885.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 8.80 | Vênd. | 8.82 |
| Argint românesc | » | 8.70 | » | 8.75 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 9.85 | » | 9.86 |
| Lire turcescĭ | » | 11.10 | » | 11.15 |
| Imperialĭ | » | 10.10 | » | 10.12 |
| Galbenĭ | » | 5.80 | » | 5.84 |
| Scrisurile fonc. »Albina« | » | 100.50 | » | 101.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 124.— | » | 125.— |
| Discontulŭ | » | 7—10 % pe anŭ. | | |

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.



### Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Maiu st. n. 1885.

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 4% | 97.60 |
| Rentă de hârtiă 5% | 92 35 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 146 50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 97.50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 122 50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 107.50 |
| Bonurĭ rurale ungare | 102.75 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 102.50 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ | 102.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 102.— |
| Bonurĭ rurale transilvane | 101.— |
| Bonurĭ croato-slavone | 101.- |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | —.— |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. | 116.25 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 119.75 |
| Renta de hârtiă austriacă | 82.40 |
| Renta de arg. austr. | 82.90 |
| Renta de aurŭ austr. | 107 70 |
| Losurile din 1860 | 138 75 |
| Acţiunile băncei austro-ungare | 857.— |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 288.50 |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 288.70 |
| Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5.85 |
| Napoleon-d'orĭ | 9.84 |
| Mărcĭ 100 împ. germ. | 60.85 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 124.60 |



Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ face la 1 şi la 15 ale fie-cărei lunĭ.

*Administr. „Gaz. Trans„*

**Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria luĭ I. Gross.**

## Conspectulŭ operaţiunilorŭ

**institutului de creditŭ şi de economii „ALBINA«**

*în luna Aprilie 1885.*

**Intrate:**

| | | |
|---|---|---|
| Numerarŭ din 31 Martie 1885 | fl. | 36,010.75 |
| Depunerĭ | » | 100,928.67 |
| Cambii rĕscumpĕrate | » | 279,230.81 |
| Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte împrumuturĭ | » | 64,455.36 |
| Interese şi provisiunĭ | » | 17,645.91 |
| La fondulŭ de pensiune | » | 376.50 |
| Moneta vêndută | » | 14,813.23 |
| Efecte | » | 50,655.40 |
| Conturĭ curente | » | 67,030.46 |
| Diverse | » | 278.06 |
| | fl. | 631,425.15 |

**Eşite:**

| | | |
|---|---|---|
| Depunerĭ | fl. | 86,379.21 |
| Cambii escomptate | » | 290,553.89 |
| Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte împrumuturĭ | » | 79,574.— |
| Interese pentru depunerĭ | » | 470.74 |
| Contribuţiune şi competinţe | » | 279.11 |
| Salarie şi spese | » | 2,092.76 |
| Moneta cumpĕrată | » | 13,265.22 |
| Conturĭ curente | » | 52,834.04 |
| Diverse | » | 243.30 |
| Scrisurĭ fonciere sortate şi interese de scris. fonciare | » | 56,908,33 |
| Numerarŭ cu 30 Aprilie 1885 | » | 48,824.55 |
| | fl. | 631,425.15 |

Sibiu 30 Aprilie 1885.

**P. Cosma** m. p. directorŭ substitutŭ. **I. Lissai** m. p. comptabilŭ.

# Mersulŭ trenurilorŭ

**pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.**

### Predealŭ-Budapesta

| | Trenŭ accelerat | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | 7.15 | — | — | — |
| **Predealŭ** | 1.09 | — | — | 9.50 |
| Timişŭ | 1.33 | — | — | 10.15 |
| Braşovŭ | 2.06 | — | — | 10.50 |
| | 2.16 | 6.30 | 5.45 | |
| Feldióra | 2.44 | 7.09 | 6.28 | |
| Apatia | 3.03 | 7.41 | 7.07 | |
| Agostonfalva | 3.18 | 8.09 | 7.42 | |
| Homorodŭ | 3.51 | 8.53 | 8.51 | |
| Haşfaleu | 4.51 | 10.18 | 10.52 | |
| **Sighişóra** | 5.11 | 10.55 | 11.56 | |
| Elisabetopole | 5.39 | 11.36 | 12.43 | |
| Mediaşŭ | 6.00 | 12.11 | 1.23 | |
| **Copsa mică** | 6.29 | 12.35 | 2.07 | |
| Micăsasa | — | 12.54 | 2.27 | |
| Blaşiu | 7.02 | 1.29 | 3.06 | |
| Crăciunelŭ | — | 1.45 | 3.22 | |
| **Teiuşŭ** | 7.38 | 2.26 | 4.15 | |
| Aiudŭ | 7.55 | 2.48 | 4.44 | |
| Vinţulu de susŭ | — | 3.12 | 5.10 | |
| Uióra | — | 3.19 | 5.19 | |
| Cucerdea | 8.24 | 3.36 | 5.47 | |
| Ghirisŭ | 8.48 | 4.10 | 6.38 | |
| Apahida | — | 5.39 | 8.51 | |
| **Cluşiu** | 10.08 | 5 59 | 9.18 | |
| | 10.18 | 6.28 | 8.00 | |
| Nedeşdu | — | 6.54 | 8.34 | |
| Ghirbĕu | — | 7.10 | 8.59 | |
| Aghirişŭ | — | 7.25 | 9.35 | |
| Stana | — | 7.49 | 10.16 | |
| Huiedinŭ | 11.33 | 8.11 | 11.04 | |
| Ciucia | 12.06 | 8.52 | 12.17 | |
| Bucia | — | 9.11 | 12.47 | |
| Bratca | — | 9.29 | 1.21 | |
| Rév | 12.25 | 9.52 | 2.05 | |
| Mező-Telegd | 1.11 | 10.27 | 3.08 | |
| Fugyi-Vásárhely | —. | 10.46 | 3.39 | |
| Várad-Velinţe | — | 10.56 | 3.55 | |
| Oradia-mare | 1.49 | 11.04 | 4.06 | |
| | 1.54 | 11.14 | 7.30 | |
| P. Ladány | 3.14 | 1.47 | 11.05 | |
| Szolnok | 5.10 | 4.40 | 2.37 | |
| **Buda-pesta** | 7.30 | 7.44 | 6.40 | |
| Viena | 2.00 | 6.20 | 2.00 | |

### Budapesta—Predealŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ accelerat | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Viena | 8.25 | 8.35 | 3.30 | 8.00 |
| **Budapesta** | 8.00 | 6.55 | 9.45 | 2.47 |
| Szolnok | 11.24 | 10.55 | 12.18 | 6.36 |
| P. Ladány | 2.01 | 2.04 | 1.59 | 10.09 |
| Oradea mare | 4.11 | 5.13 | 3.20 | |
| | 4.21 | 9.37 | 3.25 | |
| Várad-Velencze | 4.29 | 9.45 | — | |
| Fugyi-Vásárhely | 4.40 | 9.59 | — | |
| Mezö-Telegd | 5.02 | 10.28 | 3.56 | |
| Rév | 5.46 | 11.41 | 4.31 | |
| Bratca | 6.09 | 12.15 | — | |
| Bucia | 6.28 | 12.48 | — | |
| Ciucia | 6.52 | 1.48 | 5.28 | |
| Huiedin | 7.32 | 3.21 | 6.01 | |
| Stana | 7.51 | 3.54 | — | |
| Aghiriş | 8.12 | 4.34 | — | |
| Ghirbĕu | 8.24 | 4.52 | — | |
| Nedeşdu | 8.38 | 5.11 | — | |
| **Cluşiu** | 8.57 | 5.40 | 7.08 | |
| | 9.23 | 6.00 | 7.18 | |
| Apahida | 9.50 | 6.29 | — | |
| Ghiriş | 11.15 | 8.14 | 8.29 | |
| Cucerdea | 12.04 | 9.49 | 8.53 | |
| Uióra | 12.12 | 9.58 | — | |
| Vinţulŭ de susŭ | 12.19 | 10.07 | — | |
| Aiudŭ | 12.45 | 10.42 | 9.17 | |
| **Teiuşŭ** | 1.15 | 11.32 | 9.40 | |
| Crăciunelŭ | 1.44 | 12.03 | — | |
| Blaşŭ | 2.00 | 12.24 | 10.12 | |
| Micăsasa | 2.34 | 12.43 | — | |
| **Copşa mică** | 2.52 | 1.22 | 10.45 | |
| Mediaşŭ | 3.27 | 2.24 | 11.07 | |
| Elisabetopole | 4.01 | 3.06 | 11.29 | |
| **Sigişóra** | 4.50 | 4.17 | 12.15 | |
| Haşfaleu | 5.08 | 4.51 | 12.30 | |
| Homorod | 6.47 | 7.07 | 1.32 | |
| Agostonfalva | 7.36 | 8.10 | 2.04 | |
| Apatia | 8.09 | 8.46 | 2.24 | |
| Feldióra | 8.41 | 9.20 | 2.44 | |
| Braşovŭ | 9.20 | 10.15 | 3.15 | |
| | — | 6.00 | 3.25 | |
| Timişŭ | — | 6.57 | 4.03 | |
| **Predealŭ** | — | 7.32 | 4.28 | |
| Bucurescĭ | — | — | 10.25 | |

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

### Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| **Teiuşŭ** | 2.39 | 9.50 | 8.20 |
| Alba-Iulia | 3.40 | 10.42 | 9.10 |
| Vinţulŭ de josŭ | 4.04 | 11.09 | |
| Şibotŭ | 4.35 | 11.43 | |
| Orăştia | 5.02 | 12.13 | |
| **Simeria** (Piski) | 5.44 | 1.22 | |
| Deva | 6.05 | 1.48 | |
| Branicĭca | 6.34 | 2.21 | |
| Ilia | 7.01 | 2.54 | |
| Gurasada | 7.15 | 3.09 | |
| Zam | 7.49 | 3.48 | |
| Soborşin | 8.32 | 4.37 | |
| Bĕrzova | 9.19 | 5.30 | |
| Conopŭ | 9.40 | 5.58 | |
| Radna-Lipova | 10.16 | 6.38 | 8.24 |
| Paulişŭ | 10.32 | 6.56 | 8.41 |
| Gyorok | 10.48 | 7.15 | 9.01 |
| Glogovaţŭ | 11.17 | 7.48 | 9.30 |
| **Aradŭ** | 12.32 | 8.05 | 9.45 |
| | 12.00 | 8.45 | 6.10 |
| Szolnok | 4.00 | 2.10 | 7.27 |
| **Budapesta** | 7.44 | 6.40 | — |
| Viena | 6.20 | — | — |

### Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|
| Viena | 8.25 | 8.35 |
| **Budapesta** | 8.00 | 6.55 |
| Szolnok | 11.14 | 12.28 |
| **Aradŭ** | 3.35 | 5.30 |
| | 4.00 | 6.20 |
| Glogovaţŭ | 4.16 | 6.39 |
| Gyorok | 4.47 | 7.19 |
| Paulişŭ | 5.02 | 7.39 |
| Radna-Lipova | 5.25 | 8.11 |
| Conopŭ | 5.57 | 8.49 |
| Bêrzova | 6.18 | 9.18 |
| Soborşin | 7.11 | 10.27 |
| Zam | 7.48 | 11.18 |
| Gurasada | 8.22 | 11.57 |
| Ilia | 8.40 | 12.27 |
| Branicĭca | 9.02 | 12.57 |
| Deva | 9.32 | 1.45 |
| **Simeria** (Piski) | 10.12 | 2.58 |
| Orăştiă | 10.47 | 3.46 |
| Şibotŭ | 11.14 | 4.20 |
| Vinţulŭ de josŭ | 11.46 | 5.06 |
| Alba-Iulia | 12.21 | 6.15 |
| **Teiuşŭ** | 12.53 | 7.00 |

### Aradŭ-Timişóra

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne |
|---|---|---|
| **Aradŭ** | 6.00 | 12.30 |
| Aradulŭ nou | 6.26 | 12.54 |
| Németh-Ságh | 6.51 | 1.19 |
| Vinga | 7.28 | 1.50 |
| Orczifalva | 7.49 | 2.12 |
| Merczifalva | 8.09 | 2.30 |
| **Timişóra** | 8.58 | 3.15 |

### Simeria (Piski) Petroşeni

| | Trenŭ omnibus |
|---|---|
| **Simeria** | 3.08 |
| Streiu | 3.45 |
| Haţegŭ | 4.33 |
| Pui | 5.19 |
| Crivadia | 6.05 |
| Baniţa | 6.43 |
| **Petroşenĭ** | 7.00 |

### Timişóra-Aradŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|
| **Timişóra** | 12.25 | 5.00 |
| Merczifalva | 1.16 | 5.56 |
| Orczifalva | 1.34 | 6.16 |
| Vinga | 2.04 | 6.50 |
| Németh-Ságh | 2.25 | 7.11 |
| Aradulŭ nou | 2.54 | 7.44 |
| **Aradŭ** | 3.10 | 8.00 |

### Petroşenĭ—Simeria (Piski)

| | Trenŭ omnibus |
|---|---|
| **Petroşenĭ** | 8.56 |
| Baniţa | 9.37 |
| Crivadia | 10.09 |
| Pui | 10.48 |
| Haţegŭ | 11.26 |
| Streiu | 12.06 |
| **Simeria** | 12.37 |

Tipografia ALEXI, Braşov.